

Handläggare
Linda Birkedal

Aktualisering av LundaEko – beslut om remittering

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens miljö- och hälsoutskott föreslår kommunstyrelsens arbetsutskott besluta

- att godkänna att upprättat förslag till aktualiserat program för ekologisk hållbar utveckling 2021–2030, skickas ut på remiss till samtliga kommunala nämnder och styrelser, berörda hel- och delägda kommunala bolag och kommunalförbund, samt
- att remissvar ska vara kommunkontoret tillhanda senast den 30 september 2024.

Sammanfattning

Förändringar i omvärlden och i kommunens styrning gör att det finns ett behov av att aktualisera *Lunds kommuns program för ekologisk hållbar utveckling 2021–2030 – LundaEko*. Kommunkontoret har därför i samverkan med kommunens förvaltningar tagit fram ett uppdaterat förslag. I det nya förslaget har delmål och ansvarsfördelning aktualiserats, medan de sex prioriterade områdena och de övergripande målen lämnats orörda. Förslaget är att skicka ut det aktualiserade programmet på remiss.

Underlag för beslutet

- Kommunkontorets tjänsteskrivelse 2024-04-08 Aktualisering av LundaEko – beslut om remittering
- Sändlista 2024-04-08
- Lunds kommuns program för ekologisk hållbar utveckling 2021–2030 (remissversion), 2024-04-08
- Lunds kommuns program för ekologisk hållbar utveckling 2021–2030, antagen av kommunfullmäktige per beslut 2021-06-22, § 238 (gällande)

Ärendet

Bakgrund

Lunds kommuns program för ekologisk hållbar utveckling 2021–2030, LundaEko, antogs av kommunfullmäktige i juni 2021. Enligt programmet ska *LundaEko* vid behov aktualiseras 2024 och 2027. Förändringar i omvärlden och i kommunens styrning gör att det finns ett behov av uppdatering 2024. De förändringar som behövs gäller främst delmålen och ansvarsfördelningen. Programmets prioriterade områden och övergripande mål kan däremot behållas i nuvarande form.

Föredragning

LundaEko 2021–2030 är ett kommunövergripande styrdokument som svarar på frågan vad som ska uppnås på miljöområdet, och lägger fast de långsiktiga prioriteringarna. *LundaEko* omfattar både den kommunala organisationen och Lund som geografiskt område. Programmet bygger på Agenda 2030 och Sveriges miljökvalitetsmål. *LundaEko* syftar till att skapa ett resurseffektivt samhälle där ekosystemen och dess funktioner långsiktigt bibehålls.

LundaEko har sex prioriterade områden:

1. Konsumtion och produktion
2. Miljö- och hälsofarliga ämnen
3. Klimat och energi
4. Boende och närmiljö
5. Biologisk mångfald och ekosystemtjänster
6. Yt- och grundvatten

Inom varje prioriterat område finns ett mål. Målet är övergripande och vänder sig till kommunorganisationen samt till alla som bor och verkar i kommunen. De prioriterade områdena och de övergripande målen ändras inte till följd av aktualiseringen. Under det övergripande målet finns delmål som i flera fall har behov av förändringar och uppdatering.

Flera mål har förtydligats genom att kvantifieras. Detta gäller bland annat delmål 1.3 Utsläpp från konsumtion, där fullmäktige gett ett tydligt uppdrag i det nu gällande programmet att i början av programperioden ta fram ett målvärde för 2030 som linjerar med målet 2050. Det föreslagna målet om en halvering ligger i linje med det skånska målet för konsumtionsbaserade utsläpp. Utgångsläget är att hushållens konsumtion gav upphov till 6 ton koldioxidekvivalenter per person 2020. Nationellt har utsläppen minskat en tredjedel på tio år.

De andra mål som fått målvärden är:

1.4 Livsmedel och matsvinn, som fått målvärden för minskat matsvinn och andel mat som är både svensk och ekologisk.

2.3 Förorenade områden, som fått målvärde för tillsyn av områden med stor eller mycket stor risk för människors hälsa.

3.3 Kolinlagring, som fått ett målvärde för hur mycket inlagringen av koldioxid ska öka i mark och vegetation inom Lunds kommuns gränser.

3.5 Förnybar energi, som fått ett målvärde för hur mycket biogas som ska produceras lokalt år 2030.

4.4 Trafiksystemet, som fått ett målvärde för hur stor andel av resorna som maximalt ska göras med bil.

En del av uppdraget inför aktualiseringen var att se över delmålen i relation till gällande lagstiftning. Översynen har lett till att samtliga delmål inom prioriterat område 6, Yt- och grundvatten, har formulerats om.

Samtliga delmål har setts över i relation till delmålen i näringslivsprogrammet och programmen för social hållbarhet respektive säkerhet och beredskap. Syftet har varit att styrningen i dokumenten ska harmoniera med varandra. I vissa fall har det lett till att delmål strukits i ett av programmen, i andra fall till att delmål inom samma sakområde formulerats om. Från *LundaEko* har delmål 5.1 Gröna miljöer tagits bort och rekreativa värden i natur och parker hanteras nu i programmet för social hållbarhet. På motsvarande sätt har delmålet om buller, luft och strålning strukits från programmet för social hållbarhet.

Sedan *LundaEko* antogs 2021 har kunskapen ökat om att belysning i utomhusmiljön som är felriktad eller överdrivet stark kan leda till ljusförorening. Bland annat har antalet klagomål som riktas till kommunen från invånare som har svårt att sova exempelvis på grund av kraftigt belysta idrottsplaner blivit fler. Därför finns förslag på ett nytt delmål om ljusföroreningar.

Tidigt i analysen av önskvärda förändringar kom det fram att ansvarsfördelningen måste ses över. I förslaget finns nu minst en huvudansvarig nämnd för varje delmål. Huvudansvarig nämnd ska samordna arbete med övriga ansvariga nämnder och ta initiativ till samverkan med utpekade kommunägda bolag och kommunalförbund. Det fanns också ett behov av att minska antalet delmål där alla nämnder angetts som ansvariga, vilket har genomförts. Detta innebär att de flesta nämnder nu har ansvar för färre delmål än tidigare, och att ingen nämnd har ansvar för fler.

Kommunkontoret föreslår att det aktualiserade förslaget till program för ekologisk hållbar utveckling remitteras till samtliga nämnder, kommunägda bolag och berörda kommunalförbund. Utöver remissinstanserna på sändlistan kommer det också att vara möjligt att lämna in synpunkter via Lund.se för medborgare och andra aktörer som berörs av programmet.

Beredning

Kommunkontoret har i samråd med kommunens förvaltningar och bolag tagit fram ett förslag till aktualisering. Arbetet har samordnats med aktualisering av programmet för social hållbarhet och framtagande av program för säkerhet och beredskap. Inför arbetsutskottets behandling av ärendet i denna del ska ärendet beredas av kommunstyrelsens miljö- och hälsoutskott, som även mottagit information om arbetet med den pågående aktualiseringen, detta vid sammanträde den 26 september 2023, § 51, den 21 november 2023, § 61, den 29 februari 2024, § 3, samt den 4 mars 2024, § 12.

Barnets bästa

Kommunens arbete för ekologisk hållbarhet är viktigt för att barn och unga ska ha en hälsosam livsmiljö. Barn är mer känsliga för till exempel luftföroreningar och extremväder än vuxna. Målen i programmet har utformats för att ge dagens unga och kommande generationer en god miljö. Under aktualiseringen har synpunkter på innehållet i LundaEko inhämtats från elever på Polhemskolan. Synpunkterna berörde främst de prioriterade områdena konsumtion och produktion, biologisk mångfald och ekosystemtjänster samt klimat och energi. Eleverna var också positiva till samspelet mellan program för social hållbarhet och LundaEko. Inspelen från eleverna ligger i linje med de förändringar som gjorts i programmet.

Ekonomiska konsekvenser

Lunds kommuns program för ekologisk hållbar utveckling innehåller de övergripande målsättningarna för kommunens miljöarbete. Arbetet för att uppnå *LundaEko*s mål kommer att innebära att verksamheter behöver ställas om för att uppnå samhällsekonomiska vinster och resurseffektivitet. Prioriteringar, vägval och aktiviteter som föranleds av *LundaEko*s mål måste löpande värderas i den årliga ekonomi- och verksamhetsplaneprocessen.



Kommunkontoret

Dokumenttyp
Tjänsteskrivelse

Datum
2024-04-08

Sida
5 (5)
Diarienummer
KS 2023/0751

Christoffer Nilsson
Kommundirektör

Vesna Casitovski
Kanslichef

Beslutet skickas till

För verkställighet eller motsvarande åtgärd:
Samtliga kommunala nämnder och styrelser
Berörda bolag och kommunalförbund (enligt sändlista)